

Procedury obowiązujące w Integracyjnej Szkole Podstawowej nr 67 wdrożone zgodnie z Zarządzeniem nr 3 Dyrektora ISP 67 z dnia 4 marca 2024 r.

Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia wśród uczniów samouszkodzeń

1. Każdy pracownik szkoły ma obowiązek natychmiast poinformować członka zespołu kryzysowego, jeśli zauważy niepokojące zachowania u swojego ucznia, wskazujące na dokonywanie przez niego samouszkodzeń.
2. Członek zespołu, który został poinformowany o zaistniałej sytuacji, nawiązuje kontakt z uczniem, kierując się zasadą poufności.
3. Po przeprowadzonej i zakończonej interwencji udziela informacji zwrotnej osobie, która zgłosiła niepokojące sygnały w zachowaniu ucznia, w celu zapewnienia o udzieleniu uczniowi adekwatnej pomocy.
4. Osoba pierwszego kontaktu ocenia zachowanie ucznia i w razie konieczności podejmuje dalsze działania. Ocena zachowania ucznia może obejmować trzy kategorie:
 - 1) problem albo nie jest znaczący, albo został już rozwiązany i wtedy nie podejmowane są żadne działania oprócz zachęcenia ucznia do nawiązania kontaktu z członkiem zespołu w sytuacji, gdy trudności się pojawiają
 - 2) problem zostaje oceniony jako ważny i wymagający dalszej interwencji; wtedy należy podjąć następujące działania
 - powiadomić rodziców ucznia
 - zasugerować rodzicom potrzebę dalszej pomocy i pokazać różne możliwości uzyskania pomocy specjalistycznej
 - sprawdzać, czy rodzice podjęli wskazane działania
 - 3) problem zagraża bezpośrednio zdrowiu lub życiu ucznia i wymaga natychmiastowej interwencji specjalistycznej lub służb (pogotowie ratunkowe, policja) oraz poinformowania rodziców lub opiekunów o zaistniałej sytuacji

Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych ucznia

Każdy pracownik szkoły ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia.

W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą, każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

a) Postępowanie w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych:

O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:

- mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei,
- mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,
- pozbywanie się osobistych i cennych dla dziecka przedmiotów,
- unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie,
- zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały dziecku przyjemność,
- przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań,
- przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu,
- przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania itp.,
- podejmowanie w przeszłości prób samobójczych,
- fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo.

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog, psycholog szkolny, pracownik socjalny pracujący z dzieckiem podejmują odpowiednie działania interwencyjne:

- jednoznacznie ustalają, które z ww. przesłanek występują u danego dziecka;
- przeprowadzają analizę sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka w celu wstępnego ustalenia przyczyn, kontaktują się z rodzicami w celu ustalenia przyczyn zmian w zachowaniu dziecka;
- przekazują informację o zagrożeniu rodzicom i dyrektorowi szkoły, placówki;
- ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponują pomoc psychoterapeutyczną na terenie szkoły, placówki lub poza nią.

b) Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego dziecka, kolegów, rodziny, osób postronnych):

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog szkolny oraz dyrektor szkoły podejmują następujące działania:

- nie pozostawiają ucznia samego, próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce;
- informują o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców;
- przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa dziecka – odpowiednim instytucjom (np. policji).

c) Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą:

Po powzięciu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą, dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog szkolny podejmują następujące działania:

- **jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole**, wychowawca (nauczyciel, pracownik) powiadamia o tym fakcie dyrekcję szkoły, a ta – rodzica/opiekuna prawnego;
- dyrektor szkoły, pedagog szkolny oraz wychowawca dokonują oceny sytuacji i przeprowadzają rozmowę wspierającą z dzieckiem i rodzicami oraz przekazują informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- **jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu**, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły, pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- o próbie samobójczej dyrektor szkoły informuje radę pedagogiczną, pod rygorem tajemnicy, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli;
- pedagog, psycholog planują dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazują rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą;

d) w przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji;

- pedagog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły;
- zapraszani są specjaliści, m.in. psycholog, jeśli nie pracuje w szkole, np. z poradni psychologiczno-pedagogicznej, w celu zapewnienia wsparcia uczniom i nauczycielom.

Procedura (plan) postępowania po powrocie ucznia do szkoły po próbie samobójczej

- Warunkiem powrotu do szkoły (po powziętej próbie samobójczej lub dłuższym pobycie w szpitalu w związku z wszelkiego rodzaju zaburzeniami psychicznymi lub emocjonalnymi) jest dostarczenie zaświadczenia od lekarza psychiatry o braku przeciwwskazań do uczenia się dziecka na terenie szkoły w grupie.

- Przed powrotem ucznia do szkoły pedagog, psycholog albo wychowawca nawiązuje kontakt z rodzicami lub opiekunami prawnymi ucznia w celu zminimalizowania u niego stresu i przygotowania go do powrotu do szkoły

- Po powrocie ucznia do szkoły należy w trakcie pierwszych z nim kontaktów pamiętać o zapewnieniu mu wsparcia, akceptacji, okazaniu zrozumienia

Pedagog i psycholog (współpracując z wychowawcą) otaczają opieką ucznia poprzez udzielenie wsparcia w postaci rozmów, spotkań, kontaktu z rodzicami. W miarę konieczności wskazują miejsca, w których jest możliwe skorzystanie z terapii i fachowej opieki specjalistów.

- Pedagog, psycholog szkolny, wychowawca lub osoby do tego wyznaczone udzielają wsparcia emocjonalnego i pomocy psychologiczno- -pedagogicznej innym uczniom szkoły, zgodnie z potrzebami uczniów (przede wszystkim grupie klasowej i bliskim znajomym ucznia).

- W przypadku zaistnienia przesłanek mogących świadczyć o pogorszeniu stanu zdrowia ucznia rodzic lub opiekun prawny, po uzyskaniu takiej informacji ze szkoły, ma obowiązek odebrać dziecko ze szkoły i udać się do odpowiedniego specjalisty.

- Przy każdej kolejnej interwencji szkoła wymaga od rodzica przedstawienia zaświadczenia od lekarza o braku przeciwwskazań do kontynuowania nauki w placówce

Procedura postępowanie w przypadku śmierci samobójczej ucznia (postwencja)

1. W przypadku śmierci ucznia/wychowanka w wyniku samobójstwa dyrektor informuje o zaistniałej sytuacji organ prowadzący i nadzorujący szkołę;
2. W szkole uruchomiana jest procedura interwencji kryzysowej, powołany zostaje zespół kryzysowy;
3. Zespół kryzysowy przygotowuje informacje, które mają zostać przekazane rodzicom, nauczycielom i uczniom;
4. Zorganizowane są spotkania dla poszczególnych grup: nauczycieli i pracowników szkoły/bursy, rodziców oraz uczniów;
5. Pedagog/psycholog szkolny/wychowawcy lub osoby do tego wyznaczone udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły (przede wszystkim grupie klasowej/wychowawczej i bliskim znajomym ucznia);
6. Do ewentualnego kontaktu z mediami dyrektor wyznacza rzecznika szkoły, który przedstawia obiektywne fakty związane ze śmiercią samobójczą ucznia, jak i z działaniami interwencyjnymi podjętymi przez szkołę

Jeśli uczeń popełni samobójstwo należy pamiętać o kilku zasadach:

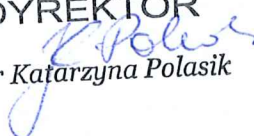
- Wszystkie działania powinny być przeprowadzone najszybciej jak to możliwe (najważniejsze są pierwsze 3 dni po zdarzeniu).
- Koledzy szkolni, personel i rodzice powinni być poinformowani o wydarzeniu. Komunikat ma być ograniczony do niezbędnego minimum.
- W czasie dyskusji, rozmów nie można dopuścić do gloryfikowania tego typu zachowań oraz do idealizacji osoby samobójcy, kładziemy nacisk na konsekwencje śmierci dla pozostałych osób (trudne emocje i sposoby ich przeżywania) oraz dostępne formy pomocy (w szkole/bursie i poza nią).
- W czasie spotkań z młodzieżą należy również stworzyć możliwość do przepracowania emocji związanych z tym wydarzeniem. Uczniowie powinni uzyskać informację o miejscach, w których uzyskaliby pomoc w czasie kryzysu oraz numery telefonów zaufania.
- Nie należy organizować uroczystości o charakterze wspominkowym ani apeli szkolnych, na których informowano by o zdarzeniu. Uczniowie powinni zostać poinformowani w małych grupach (w zespołach klasowych/wychowawczych) przez nauczycieli do tego przygotowanych przez zespół kryzysowy.
- Należy stworzyć uczniom/wychowankom możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych uwzględniając potrzeby rodziny zmarłego.
- Po samobójstwie lub usiłowaniu popełnienia może dojść do zjawiska tzw. Efektu Wertera. Należy zidentyfikować wszystkich uczniów/wychowanków o złym stanie emocjonalnym lub ze skłonnościami samobójczymi i otoczyć ich większą opieką i wsparciem.

Procedura postępowania w przypadku wystąpienia nagłego kryzysu emocjonalnego ucznia

1. W przypadku gdy nauczyciel/wychowawca/pracownik szkoły zauważy ucznia, którego zachowanie wskazuje na występowanie kryzysu emocjonalnego powinien niezwłocznie powiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły oraz pedagoga/psychologa szkolnego
2. Uczeń powinien zostać zabrany w miejsce odosobnienia przez wskazaną przez dyrektora, pedagoga, psychologa osobę i pozostać pod jej nadzorem do momentu przybycia rodziców/służb ratowniczych. Towarzystwo osobie która doznaje tak silnego stanu emocjonalnego daje pozytywne efekty
3. Nie zaleca się, aby osoba towarzysząca przekonywała ucznia, że nic groźnego się nie dzieje, bo to nie umniejsza emocji, jakie przeżywa osoba.

Rekomenduje się natomiast :

- Pedagog/wychowawca przedstawia się i wyjaśnia swoją rolę polegającą na towarzyszeniu osobie potrzebującej pomocy do czasu uspokojenia lub dotarcia specjalistycznej pomocy, rodziców
 - Pyta o zgodę na to towarzyszenie, zapewnia, że będzie obecny tak długo, jak to będzie potrzebne
 - Informuje o podjętych w ramach pomocy działaniach
 - Osoba towarzysząca zachowuje spokój, opanowanie i cierpliwość, mówi spokojnie, jest empatyczna, nie daje się ponieść emocjom, utrzymuje kontakt wzrokowy, słucha, okazuje zrozumienie, proponuje techniki relaksacyjne, podejmuje rozmowę na temat emocji, jakie odczuwa uczeń, stara się ustalić, czy wcześniej takie sytuacje miały miejsce
4. Jeżeli stan ucznia wymaga interwencji medycznej należy natychmiast wezwać służby ratownicze
 5. Dyrektor, wychowawca/pedagog/psycholog winien niezwłocznie wezwać do natychmiastowego stawienia się w szkole rodziców/opiekunów prawnych ucznia. Jeśli rodzice nie stawiają się w szkole, a sytuacja tego wymaga, należy wezwać służby (pogotowie ratunkowe) i wspólnie z nimi zdecydować o dalszym losie ucznia
 6. Wychowawca/dyrektor/pedagog/psycholog powinien ustalić wspólnie z rodzicami/opiekunami prawnymi ścieżkę dalszego postępowania celem udzielenia pomocy uczniowi w wyjściu z trudnej sytuacji. Warto wskazać instytucje i organizacje, które specjalizują się w tego typu problemach ścieżkę dalszego postępowania

DYREKTOR

mgr Katarzyna Polasik